

Ķirurgiskas ārstēšanas iespējas Esenciāla tremora gadījumā: Informācija pacientiem

KAS IR ESENCIĀLS TREMORS (ET) UN KĀDAS IR TĀ ĀRSTĒŠANAS IESPĒJAS?

ET ir biežāk sastopamais kustību traucējums. Pacientiem ar ET ir raksturīga trīce (tremors) rokās, retāk galvas, balss vai citās ķermeņa daļās. ET gadījumā trīce parasti kļūst spēcīgāka rokas izstiepjot sev priekšā vai veicot smalkas kustības ar rokām. Lai gan ET nav iespējams izārstēt, ir medikamenti, kas var mazināt trīci. Šie medikamenti ir:

- Beta blokatori, piemēram, propranolols
- Pretepilepsijas medikamenti, piemēram, primidons, gabapentīns un topiramāts
- Benzodiazepīni, piemēram, clonazepāms un alprozolāms

Dažiem pacientiem var palīdzēt botulīna toksīna injekcijas muskuļos, kas ir saistīti ar tremora rašanos.

KĀDA NOZĪME IR ĶIRURĢISKAI ĀRSTĒŠANAI ET GADĪJUMĀ?

Ne visiem ET pacientiem palīdz medikamentozā terapija. Pacientiem ar smagu tremoru, kuriem trīci nemazina medikamentozā terapija, varētu apsvērt ķirurģiskas ārstēšanas iespējas. Lielākajā daļā šo operatīvo procedūru tiek radītas izmaiņas galvas smadzeņu daļā, ko sauc par talāmu. Pastāv dažādi operatīvās terapijas veidi:

- Dziļā smadzeņu stimulācija (DSS)
- Talāmotomija
- Operācija, izmantojot koncentrētu ultraskaņu
- Operācija, izmantojot Gamma nazi

DZIĻĀ SMADZEŅU STIMULĀCIJA: KAS TAS IR?

DSS ir smadzeņu operācijas veids, kuras laikā dziļi smadzenēs tiek ievietots plāns, izolēts vads, ko sauc par elektrodu. ET gadījumā elektrodu parasti ievieto talāmā un savieno to ar stimulatoru, kas ievietots zem ādas uz krūškurvja. Stimulatora ierīce sūta elektriskus impulsus uz talāmu. Šis signāls mazina trīci, pateicoties tam, ka samazina patoloģisku smadzeņu aktivitāti šajā zonā. Šīs terapijas priekšrocība ir tā, ka nerodas paliekošs galvas smadzeņu bojājums, izņemot nelielu zonu, kuru aizņem elektrods. Elektriskais impulss izmaina smadzeņu aktivitāti. DSS var pielietot terapijai abām ķermeņa pusēm.

TALĀMOTOMIJA: KAS TAS IR?

Talāmotomija ir operācijas veids, kuras laikā talāmā tiek ievietota tieva metāla stieple. Stieples gals tiek uzkaršēts, lai izdedzinātu

nelielu zonu talāmā. Procedūras beigās stiepli izņem. Šī procedūra samazina patoloģisko smadzeņu aktivitāti un mazina tremoru. Taču pretēji DSS, talāmotomiju var izmantot tremora ārstēšanai tikai vienā ķermeņa pusē.

OPERĀCIJA IZMANTOJOT KONCENTRĒTU ULTRASKAŅU: KAS TAS IR?

Līdzīgi talāmotomijai, šīs procedūras laikā tiek izdedzināta neliela zona talāmā, kas samazina trīci. Taču šīs procedūras laikā nav nepieciešams izveidot atveres galvaskausā. Tā vietā tiek izmantots koncentrētas ultraskaņas viļnis, kas izdedzina nelielu zonu noteiktā reģionā. Efekts ir līdzīgs talāmotomijai.

OPERĀCIJA IZMANTOJOT GAMMA NAZI: KAS TAS IR?

Šī ir vēl viena procedūra, kuras laikā izdedzina nelielu zonu talāmā, līdzīgi kā talāmotomijas gadījumā, tikai izmantojot radiācijas staru. Arī šīs procedūras laikā nav nepieciešams izveidot atveri galvaskausā. Radiācijas efekts parādās tikai pēc pāris nedēļām vai mēnešiem.

KĀ ŠĪS PROCEDŪRAS TIEK VEIKTAS?

Visu šo procedūru laikā nepieciešams veikt precīzu mērķējumu nelielā zonā galvas smadzenēs. Operācijās izmanto īpašu galvas rāmi. Tas palīdz ārstiem precīzi vadīt elektrodu, ultraskaņu vai gamma viļņus nepieciešamajā vietā talāmā. Pacients operācijas laikā parasti ir nomodā un pilda nepieciešamos testus. Tas palīdz nodrošināt to, ka operācijas laikā samazinās tremors, bet nerodas citas blaknes.

KĀDI IR GALVENIE IEROBEŽOJUMI UN KOMPLIKĀCIJAS OPERATĪVAI ĀRSTĒŠANAI?

Neviena no šīm procedūrām neizārstē Esenciālu tremoru un trīce var atgriezties. Kā jebkurai ārstēšanas metodei arī šīm ir riski. Biežākās komplikācijas ir:

- Pasliktinās līdzsvars un koordinācija
- Runas grūtības
- Nejutīgums vai notirpums rokās vai plaukstās, kas var parādīties pēc procedūras

Pārsvārā šīs komplikācijas ir atgriezeniskas, pamainot DSS ierīces uzstādījumus, bet var būt paliekošas citu operatīvo procedūru rezultātā. Retos gadījumos DSS operācija un talāmotomija var izraisīt insultu, asiņošanu smadzeņu audos un/ vai infekciju. Operācijās, kurās izmanto koncentrētu ultraskaņu vai Gamma nazi var veidoties audu iekaisums ap šīs procedūras mērķa zonu.